

De bescherming

Columns - 3 juli 2020 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

In de supermarkt gaat het het snelst: diegenen mét mondkapje zijn natuurlijk de Duitsers, die zónder zijn de Nederlanders, die ook nog eens bevreemd naar dat ding bij de anderen staan te kijken. Maar hoe doen we het buiten in de harde wind en de koude regen: hoe zie je daar wie je voor je hebt?

Op het eiland Ameland is het raden naar de nationaliteit ons vaste gezelschapsspel geworden. Het gaat vanzelf, omdat het toerisme er uit hoofdzakelijk twee gelijkgroten groepen bestaat: Nederlanders en Duitsers. De Waddeneilanden zijn voor de meeste bezoekers de eerste vakantiebestemming sinds de coronacrisis - de vervanging van Italië, Thailand of Mallorca - en nu zitten we daar gebroederlijk in de Hollandse kou en laten onze longen ostentatief met gezonde zeelucht vollopen.

Eigenlijk zijn de overeenkomsten tussen de beide groepen groter dan de verschillen. De Duitsers zijn, gezien de nummerborden van hun gezinsauto's, hoofdzakelijk West-Duitsers: de directe burenen. Onze 'glamping' is daarbij bevolkt met hetzelfde type vriendelijke middenklasse-gezinnen. Alle ouders zijn tussen de 35 en 50 jaar oud, met twee, hoogstens drie kinderen. Maar omdat ieder gezin op minstens anderhalve meter afstand contactloos langs elkaar heen leeft, concentreren we ons voor het herkenningsspel uitsluitend op uiterlijke kenmerken.

Buiten de supermarkt, zonder het zichtbare mondkapje, hebben we ons gespecialiseerd in die paar seconden dat een ander groepje langs ons fietst. Het duidelijkst is de fietshelm: als je die ziet, is het 99 procent zeker een Duitser. Maar omdat de meesten hier op gehuurde fietsen rijden - en daar géén helm bijgeleverd krijgen - valt dat als belangrijkste criterium af. Gelukkig dwingt het weer allen een stevige jas te dragen, en daar komen we heel ver mee.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland

Met name bij de mannen zijn we feilloos. Van vroeger herinner ik me de Nederlandse man in onopvallende, onmodieuze en praktische kleding - met de

oudere heer standaard in een beige regenjas - maar dat is in snel tempo veranderd. Zelfs een gewone doorsnee-ambtenaar zie je inmiddels met een hippe snit die niet direct bij zijn flinke lichaam hoeft te passen. Aan Duitsland is die trend tot nu toe voorbij gegaan, en draagt de middelbare vader nog steeds het liefst vormloze, praktische kleding - al heeft de zogeheten *Funktionsjacke* de plek van de beige regenjas overgenomen.

De *Funktionsjacke* is een sportieve jas die haast ostentatief géén modieuze snit, maar wél vele tasjes voor praktische opbergmogelijkheden heeft. Zijn kleuren zijn bedekt groen, blauw of antraciet. De cijfers bevestigen de observatie. De Europese outdoor-branche maakt zijn grootste omzet in Duitsland, en de *Funktionsjacken* worden vooral in de stad gedragen, net zo goed door hooggeplaatste politici als door de allerduurst betaalde managers.

Deze onmodieuze outdoor-jas wordt daarom regelmatig als een icoon van de hedendaagse Duitse cultuur opgevoerd. Diverse cultuurhistorici en mode-kenners breken het hoofd erover waarom dat toch zo is. Is het de erfenis van de Pruisische 'praktische soberheid', als onderscheiding tegen de gemaniëerde Fransen? Komt het door de naoorlogse angst teveel op te vallen? De *Funktionsjacke* is zo populair in het naoorlogse Duitsland geworden, lees ik op een mode-blog, 'omdat hij voor een gevoel van veiligheid zorgt'.

Ik zie ineens een patroon: het gezichtsmasker, de fietshelm, de *Funktionsjacke*; ze passen bij een bekende verklaring van de Duitse cultuur: gericht op veiligheid, na de ervaring van vele catastrofes en historische breuken. De Nederlandse cultuur staat daarom niet bekend. "De Nederlander draagt geen gezichtsmasker, omdat hij ook geen fietshelm draagt", zegt een vriend uit Rotterdam. "Hij kan zich gewoon niet voorstellen dat er iets mis kan gaan, omdat het in Nederland te lang is goed gegaan."

Of het klopt? Ik zie de vlotte Hollandse vader bij de supermarkt op zijn bakfiets stappen, zónder masker, zonder helm maar mét een hip leren jasje. Zelf heb ik deze keer mijn Duitse *Funktionsjacke* meegenomen. Mooi is hij niet, maar in de regen is hij zeer handig - en in de binnenzak past precies mijn mondkapje.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/38690/de-bescherming>